

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi polttoainemaksusta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan polttoainemaksusta annettua lakia muutettavaksi. Polttoainemaksu ehdotetaan kannettavaksi myös henkilöautosta, jos siinä käytetään dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta. Samalla ehdo-

tetaan polttoainemaksun määrää korotettavaksi ja lakiin tehtäväksi eräitä vähäisiä teknisiä tarkistuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan sen tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Säännökset polttoaineiden käytöstä dieselajoneuvoissa

Dieselmoottorilla varustettu ajoneuvo toimii käytettäessä polttoaineena joko dieselöljyä tai kevyttä polttoöljyä. Petrokemialliselta koostumukseltaan nämä polttoaineet ovat samoja tai lähes samoja. Niiden pääasiallinen ero on verotuksellinen. Dieselöljyistä kannetun valmisteveron määrä on vuonna 1997 sovellettujen veroperusteiden mukaan 178,5—163,5 penniä litralta laadusta riippuen ja kevyen polttoöljyn valmistevero on 29 penniä litralta. Kevyt polttoöljy on tehty tunnistettavaksi lisäämällä siihen punaista väriainetta ja furfuraali-nimistä tunnistetta.

Polttoaineiden käyttöä eri tarkoituksiin säädelään moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa (722/1966) ja polttoainemaksusta annetussa laissa (337/1993). Tarkoituksena on, että tieliikenteessä käytetään dieselöljynä verotettua polttoainetta kevyen polttoöljyn jäädessä eräin lähinnä traktoreita ja työkoineita koskevin poikkeuksin lämmityskäyttöön. Mainituissa laeissa säädetään taloudellisista seuraamuksista, jos kevyttä polttoöljyä käytetään ajoneuvoissa, joissa edellytetään käytettäväksi dieselöljynä verotettua polttoainetta. Moottoriajoneuvoveron lisäveron ja

polttoainemaksun tarkoituksena on estää kevyen polttoöljyn ajoneuvokäyttö tekemällä kevyen polttoöljyn käyttö taloudellisesti huomattavasti dieselöljyn käyttöä epäedullisemmaksi kaikissa olosuhteissa dieselöljyn korkeammasta valmisteverosta huolimatta. Suomen lainsäädäntöön ei sisälly kieltoa käyttää tieliikenneajoneuvoissa kevyttä polttoöljyä, vaan järjestely perustuu tehokkaaseen taloudelliseen seuraamukseen.

Tieliikenteessä käytettäviä ajoneuvoja koskevana poikkeuksena edellä mainitusta pääsäännöstä ovat eräiden traktoreiden ja työkoineiden lisäksi muualla kuin Suomessa rekisteröidyt henkilöautot. Näistä ei kanneta polttoainemaksua tai muutakaan veroa, vaikka ajoneuvossa käytettäisiin polttoaineena kevyttä polttoöljyä.

1.2. Laki polttoainemaksusta

Polttoainemaksusta annettu laki tuli voimaan 15 päivänä huhtikuuta 1993. Lain mukaan tietyistä ajoneuvoista kannetaan polttoainemaksua, jos ajoneuvoa käytetään dieselöljyä lievemmin verotetulla polttoaineella. Polttoainemaksun alaisia ajoneuvoja ovat paketti-, kuorma- ja linja-autot. Laki koskee mainittuihin luokkiin kuuluvia ajoneuvoja olivatpa ne rekisteröitynä Suomessa tai ulkomailla ja myös rekisteröimättömänä käytettäviä paketti- kuorma- ja linja-autoja. Polttoainemaksu kannetaan vain sellaisen polttoai-

neen käytöstä, joka on tehty tunnistettavaksi siten kuin kevyestä polttoöljystä säädetään. Säännökset tästä on annettu nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1472/1994) 7 §:n nojalla nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa asetuksessa (1547/1994).

Polttoainemaksu on päiväkohtainen vero. Sitä kannetaan niin monelta päivältä, kuin ajoneuvoa käytetään Suomessa, kuitenkin enintään 60 päivän jaksolta kerrallaan. Veron määrät ovat kiinteät, pakettiautolle 500 markkaa päivältä, linja-autolle 750 markkaa päivältä ja kuorma-autolle 1 000 markkaa päivältä. Jos ajoneuvoa on käytetty kevyellä polttoöljyllä ilmoittamatta siitä etukäteen ajoneuvohallintokeskukselle, nämä määrät kannetaan kolminkertaisena.

Syyt polttoainemaksun käyttöönottoon liittyvät kuluvan vuosikymmenen alkupuolella näkyvissä olleeseen liikenteen vapautumiseen ja tästä seuraavaan kansainvälisen kilpailun lisääntymiseen. Polttoainemaksulla on läheisiä liittymäkohtia moottoriajoneuvoveron lisäveroon, jota kannetaan niin ikään dieselöljyä tai moottoribensiiniä lievemmin verotettujen tai verottomien polttoaineiden käytön johdosta vastaavilta Suomessa rekisteröidyltä tai rekisteröimättömänä käytettäviltä ajoneuvoilta. Polttoainemaksun tarkoituksena oli saattaa ulkomailla ja Suomessa rekisteröidyt ajoneuvot verotuksellisesti samaan asemaan siinä tapauksessa, että ajoneuvoissa käytettäisiin polttoaineena dieselöljyn sijasta kevyttä polttoöljyä.

Moottoriajoneuvoveron lisäveron ja polttoainemaksun tarkoituksena on, että kevyen polttoöljyn käyttö dieselöljyn sijasta ei voisi muodostua taloudellisesti kannattavaksi. Lisäverolla ja polttoainemaksulla pyritään siihen, ettei kevyttä polttoöljyä lainkaan käytettäisi liikennepolttoaineena Suomessa, vaikka Suomen lainsäädäntöön ei sisällykään varsinaista kieltoa käyttää dieselajoneuvoissa kevyttä polttoöljyä. Tässä suhteessa nämä kaksi taloudelliseksi sanktioksi tarkoitettua veroa ovat rinnasteisia.

Se, että oli tarpeen säätää erikseen polttoainemaksu, vaikka lisäveroa kannettiin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, johtui siitä, että moottoriajoneuvoveron lisäveroa ei ollut mahdollista ulottaa myös muissa maissa kuin Suomessa rekisteröityihin ajoneuvoihin. Lisävero on osa moottoriajoneuvoveron luettavista veroista. Eräät kansainväliset sopimukset, joihin Suomi on liittynyt,

edellyttävät, ettei sopimusmaa kannata toisen sopimusmaan ajoneuvoilta moottoriajoneuvoveroa. Tätä tarkoitettavia sopimuskohtia sisältyy yksityiskäyttöisten kansainvälisessä liikenteessä olevien maantiekulkuneuvojen verottamista koskevaan yleissopimukseen (SopS 22/1956), kansainvälisessä matkustajakuljetuksessa käytettävien ajoneuvojen verottamista koskevaan yleissopimukseen (SopS 9/1967) sekä kansainvälisessä tavarankuljetuksessa käytettävien ajoneuvojen verottamista koskevaan yleissopimukseen (SopS 12/1967). Mainittujen sopimusten 2 artikloiden mukaan sopimuspuolen ajoneuvot, jotka tuodaan toisen sopimuspuolen alueelle, ovat sopimuksissa tarkemmin määriteltyin edellytyksin vapautetut tämän sopimuspuolen alueella ajoneuvoliikenteeseen kohdistuvista tai ajoneuvon hallinnasta kannettavista veroista ja maksuista. Tämä vapautus ei koske silta- ja tiemaksuja, kulutusveroja ja -maksuja eikä kuljetusveroja ja -maksuja. Koko vuodelta kannettavaa moottoriajoneuvoveron lisäveroa olisi näitä artikloja tulkittaessa voitu mahdollisesti pitää sellaisen ajoneuvon hallinnasta kannettuna verona, jossa käytetään polttoaineena kevyttä polttoöljyä. Tämä tulkinta olisi johtanut siihen, että lisäveroa ei olisi voitu kantaa sopimuspuolten ajoneuvoilta. Siten oli tarpeen säätää kevyen polttoöljyn käytöstä seuraamus, jota ei voitaisi pitää edellä mainittujen sopimusten vastaisena.

1.3. Polttoainemaksun suhde lisäveroon

Muussa maassa kuin Suomessa rekisteröityyn ajoneuvon sovelletaan polttoainemaksusta annettua lakia. Suomessa rekisteröidystä tai täällä rekisteröimättömänä käytettävästä ajoneuvosta kannetaan dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käytön perusteella sekä polttoainemaksu että moottoriajoneuvoverosta annetun lain mukainen lisävero. Polttoainemaksu ja moottoriajoneuvoveron lisävero on sovitettu yhteen siten, että lisäveroa alennetaan sillä määrällä, joka ajoneuvosta on samalta ajalta maksuunpantu polttoainemaksua. Järjestely johtuu siitä, että polttoainemaksu oli tarpeen kohdentaa myös kotimaisiin ajoneuvoihin, jotta polttoainemaksua ei voitaisi pitää muualla kuin Suomessa rekisteröityä ajoneuvoa syrjivänä. Suomessa rekisteröidystä ajoneuvosta kannetaan siten kevyen polttoöljyn käytöstä se määrä, joka vastaa polttoainemaksua tai lisä-

veroa sen mukaan, kumman määrä on korkeampi.

Suomessa rekisteröidystä ajoneuvosta ei kanneta polttoainemaksua, jos dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käyttöön ryhtymisestä on tehty moottoriajoneuvoverosta annetun lain 20 §:ssä tarkoitettu ilmoitus lisäveron maksuunpanoa varten.

1.4. Polttoainemaksusta annetun lain soveltamisala

Polttoainemaksua kannetaan lain 1 §:n mukaan paketti-, kuorma- ja linja-autoista, joissa käytetään kevyttä polttoöljyä, joka on tehty tunnistettavaksi siten kuin siitä säädetään nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain nojalla. Polttoainemaksua ei kanneta henkilöautoista eikä esimerkiksi työkoneista, jos työkoneella kuljetettaisiin tavaraa kevyttä polttoöljyä käyttäen. Polttoainemaksusta annetun lain soveltamisala on siten suppeampi kuin moottoriajoneuvoverosta annetun lain lisäveroa koskevien sääntösten soveltamisala.

Kuten edellä on todettu, polttoainemaksusta annettu laki säädettiin ennen muuta kotija ulkomaisten liikenteenharjoittajien kilpailuolosuhteiden verotuksesta johtuvien erojen poistamiseksi. Tämän takia ei katsottu tarpeelliseksi ulottaa polttoainemaksua henkilöautoihin.

1.5. Polttoainemaksun määrä

Polttoainemaksun määrä on mitoitettu siten, että kevyttä polttoöljyä käytettäessä ajoneuvosta tulisi kaikissa tapauksissa suoritettavaksi vähintään sama määrä veroa kuin mikä määrä ajoneuvon käytöstä suoritettaisiin veroja, jos käyttövoimana olisi verollinen dieselöljy. Ajosuoritteen mukaan määrä, jota suuremmalla kilometrimäärällä kevyen polttoöljyn käyttö muodostuisi kannattavaksi, asetettiin niin korkeaksi, ettei ajoneuvolla kuitenkaan käytännössä voida vuorokauden aikana ajaa niin paljoa, että kevyen polttoöljyn käyttö muodostuisi kannattavaksi. Vuoden 1993 alun hintatason mukaan laskettuna kevyen polttoöljyn käyttö olisi muodostunut edulliseksi vasta runsaan 1 500 ajokilometrin jälkeen. Näin suuri ajosuorite on käytännössä mahdoton yhden vuorokauden aikana ajettavaksi. Jotta tämä tavoite toteutuisi suunnilleen samalla tavoin eri ajoneuvoilla, pakettiauton polttoainemaksuksi säädettiin

500 markkaa, linja-auton polttoainemaksuksi 750 markkaa ja kuorma-auton polttoainemaksuksi 1 000 markkaa päivältä.

Polttoainemaksu kannetaan kolminkertaisena, jos kevyen polttoöljyn käytöstä ei ole ennen käyttöön ryhtymistä tehty ilmoitusta ajoneuvohallintokeskukselle. Tarkoituksena on, että tässä tapauksessa polttoainemaksulla on erityisen selkeästi veron välttämisestä seuraavan sanktion luonne.

Jos edellä selostettu vertailu tehdään nykyisin dieselöljyn ja kevyen polttoöljyn hinnoin, päädytään suunnilleen samoihin tuloksiin kuin vuoden 1993 alun hintojen mukaan laskettaessakin. Eri polttoainelaatujen hintojen erotus on jonkin verran kasvanut, mutta ajomäärä, jonka jälkeen kevyen polttoöljyn käyttö voisi olla taloudellisesti kannattavaa, on tästä huolimatta yli 1 200 kilometriä vuorokaudessa. Jos otetaan huomioon arvonlisäverotuksessa tapahtuneet muutokset ja erityisesti polttoaineiden hintaan sisältyvän arvonlisäveron vähennyskelpoisuus, taitepiste on arvonlisäveron alaisessa liikenteessä nykyisinkin suunnilleen saman ajosuoritteen kohdalla, kuin missä se oli polttoainemaksusta annetun lain tullessa voimaan vuonna 1993.

1.6. Suhde EY:n säännöksiin

Polttoainemaksusta annettu laki säädettiin ajankohtana, jona Suomi ei vielä ollut Euroopan unionin (EU) jäsen. Laissa ei ole otettu huomioon esimerkiksi yhteisön polttoaineerotusta koskevien direktiivien määräyksiä. Polttoainemaksua koskevilla säännöksillä on läheinen yhteys moottoriajoneuvoveron lisäveroa koskeviin säännöksiin. Tämän vuoksi seuraavassa tarkastellaan näiden molempien säännösten suhdetta EU:ssa sovellettaviin polttoaineiden verotusta ja käyttöä koskeviin säännöksiin.

EU:ssa liikenteessä käytettävien polttoaineiden valmisteverotus on yhdenmukaistettu kahdella neuvoston direktiivillä. Näistä kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteen yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston direktiivin (92/81/ETY) 2 artiklassa on määritelmä siitä, mitä polttoainetta on pidettävä dieselöljynä tai lämmitysöljynä. Artiklan 1 kohdassa viitataan ensiksi kivennäisöljyjen määrittelemiseksi joukkoon tullinimikkeitä, jotka koskevat muun muassa moottoripolttoaineeksi tarkoitettua dieselöljyä ja lämmitys-polttoaineeksi tarkoitettua kevyttä polttoöl-

jä, joille kaikille on säädetty erikseen vähimmäisverotaso. Sen lisäksi artiklan 3 kohdassa todetaan, että mikä tahansa tuote, joka on tarkoitettu tai myyty moottoripolttoaineena tai käytetty moottoripolttoaineena tai moottoripolttoaineen lisäaineena, tulee verottaa moottoripolttoaineena. Vastaava käyttötarkoitukseen, myyntiin tai tosiasialliseen käyttöön perustuva sääntö koskee lämmitys-polttoaineita, kuitenkin siten rajoitettuna, että eräät kiinteät ja kaasumaiset yleisesti lämmitykseen käytettävät polttoaineet tulevat rajatuiksi tämän ulkopuolelle. Direktiivin 8 artiklassa on lueteltu joukko poikkeuksia, joissa jäsenvaltion on sallittava tiettyyn moottorikäyttöön osittain tai kokonaan veroton polttoaine taikka joissa jäsenmaa saa niin halutessaan sallia verottoman tai lievemmin verotetun polttoaineen käytön direktiivissä mainittuihin tarkoituksiin.

Edellä mainituissa direktiiveissä edellytetään, että tiettyyn käyttöön luovutettava polttoaine verotetaan dieselöljynä tai kevyenä polttoöljynä siten, että vero on ainakin säädetyn vähimmäismäärän tasoinen. Direktiiveihin ei sisälly määräyksiä siitä, millä tavoin olisi huolehdittava siitä, että eri polttoainelaatua käytetään siten kuin direktiiveissä edellytetään. Näin ollen tämä kysymys jää maakohtaisesti ratkaistavaksi.

Suomessa kivennäisöljypohjaisten polttoainneiden tarjonta kuluttajille on järjestetty siten, että moottorikäyttöön myydään dieselöljyä ja lämmityskäyttöön kevyttä polttoöljyä. Dieselöljyn valmistevero on korkeampi kuin kivennäisöljyjen valmisteverojen määrien lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin (92/82/ETY) 5 artiklan kohdassa vähimmäistasona edellytetään ja kevyen polttoöljyn valmistevero on korkeampi kuin mitä mainittu direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa lämmitysöljyn veron vähimmäistasona edellytetään.

Suomen lainsäädäntöön ei sisälly säännöksiä siitä, mitä polttoainetta kuluttajan on eri tarkoituksiin käytettävä. Sen sijaan moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa ja polttoainemaksusta annetussa laissa on säädetty seuraamuksista, jotka kohdistuvat siihen, joka käyttää dieselöljyä käyttämään tarkoitusta ajoneuvossa kevyttä polttoöljyä tai muuta dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta dieselöljyn sijasta. Käyttäjään kohdistuu näissä tapauksissa hyvin korkea taloudellinen seuraamus joko moottoriajoneuvoveron lisäverona, polttoainemaksuna tai

molempina. Näiden verojen taso on niin korkea, että dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käyttö ei missään tapauksessa voi muodostua taloudellisesti kannattavaksi edes ajoneuvojen teoreettisesti mahdollisilla kaikkein suurimmillakaan ajosuoritteilla.

Kun väärinkäytöstapauksia ei juuri lainkaan ilmene, dieselöljyn ja kevyen polttoöljyn myynti ja tosiasiallinen käyttö on Suomessa järjestetty edellä mainittujen direktiivien mukaisesti. Moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa myönnetty, lähinnä maatalouskäyttöä, työkoneita ja eräitä tiealueen ulkopuolella käytettäviä ajoneuvoja koskevat poikkeukset lisäveron suorittamisvelvollisuudesta vastaavat kivennäisöljyjen valmisteveron rakenteen yhdenmukaistamisesta annetun direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädettyjä poikkeuksia, jotka jäsenmaa saa niin halutessaan myöntää.

Moottoriajoneuvoveron lisäveron verokautena on kalenterivuosi. Kun vero on kerran maksuunpantu kalenterivuoden aikana, sitä ei enää kanneta uudelleen, vaikka dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käyttö ajoneuvossa jatkuisikin. Ajoneuvon omistajan edellytetään ilmoittavan kevyen polttoöljyn tai muun dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käyttöön siirtymisestä ajoneuvohallintokeskukselle ennen tällaisen polttoaineen käyttöön ryhtymistä. Jos ilmoitusta ei ole tehty, lisävero voidaan kantaa kolminkertaisena, minkä lisäksi verovelvollinen voidaan saattaa syytteeseen veropetoksesta. Lisäveron korkeuden johdosta ennakoilmoitusmahdollisuutta ei eräitä traktoreita lukuunottamatta ole viimeksi kuluneen kymmenen vuoden aikana kertaakaan käytetty. Lisävero on siten selkeästi hallinnollinen sanktio. Sitä ei ole tarkoitettu muodostamaan vaihtoehtoa dieselöljyn käytölle ajoneuvoissa.

Kuten edellä on todettu, polttoainemaksun tarkoituksena oli kohdistaa ulkomailla rekisteröityyn ajoneuvoon saman tapainen sanktio kuin lisävero on Suomessa rekisteröidyn ajoneuvon kysymyksessä ollessa, jos ajoneuvossa käytetään dieselöljyn sijasta polttoainena kevyttä polttoöljyä. Edellä mainituista syistä polttoainemaksu kuitenkin säädettiin käyttöpäivistä riippuvaksi ja polttoainemaksun soveltamisala säädettiin lisäveroa suppeammaksi. Se, että muualla kuin Suomessa rekisteröityihin henkilöautoihin ei Suomessa kohdistu kevyen polttoöljyn käytön estävää seuraamusta, voidaan katsoa edellä selvitel-

tyjen EU:n direktiivien vastaiseksi.

Komissio on antanut uuden ehdotuksensa neuvoston direktiiviksi yhteisön kehysten uudelleenjärjestämiseksi energiatuotteiden verotuksessa 12 päivänä maaliskuuta 1997 (KOM(97) 30 lopullinen, 97/0111 (CNS)). Tässä esityksessä käsiteltävien kysymysten kannalta direktiiviehdotuksen hyväksyminen ei merkitsisi olennaisia muutoksia vallitsevaan tilanteeseen.

1.7. Ehdotetut muutokset

Polttoainemaksun soveltamisala

Polttoainemaksun kantamiseksi kaikilta niiltä ajoneuvoilta, joissa edellä selvitelyjen yhteisö-säännösten mukaan on käytettävä polttoaineena dieselöljynä verotettua polttoainetta, ehdotetaan polttoainemaksusta annettua lakia muutettavaksi siten, että polttoainemaksu kannettaisiin myös henkilöautoista.

Polttoainemaksun määrä

Jotta polttoainemaksun taso olisi kaikissa tapauksissa riittävä kevyen polttoöljyn käytön tehokkaaksi estämiseksi ja vastaisi polttoainemaksun tarkoitusta verosanktiona, ehdotetaan polttoainemaksun määrää korotettavaksi. Paketti-, linja- ja kuorma-autojen polttoainemaksun määrä ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä kolminkertaiseksi. Henkilöautojen polttoainemaksuksi ehdotetaan 1 000 markkaa päivältä.

Polttoainemaksun ennalta estävä tarkoitus ja merkitys verosanktiona korostuisivat, kun ehdotus tarkoittaisi, että yhden päivän aikana olisi ajettava yli 3 000 kilometriä, jotta kevyen polttoöljyn käyttö voisi muodostua kannattavaksi. Henkilöautolla kannattavuusraja olisi ehdotuksen mukaan yli 5 000 kilometriä, jos polttoainekulutukseksi lasketaan 8 l/100 km.

Samalla kun veron päivältä kannettavia määriä ehdotetaan korotettavaksi, ehdotetaan muutettavaksi myös yhdellä kertaa maksuunpantavan veron enimmäisaikaa koskevaa säännöstä. Vero kannetaan niin monelta päivältä, jona ajoneuvoa on dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käytön toteamiseen mennessä yhtäjaksoisesti käytetty Suo-

messä, kuitenkin enintään 60 päivältä kerrallaan. Jotta veron enimmäismäärä yhtä maksuunpanokertaa kohden ei nousisi nykyisestä, ehdotetaan, että vero maksuunpantaisiin yhdellä kertaa enintään 20 päivän jaksolta.

Ehdotus polttoainemaksun alan laajentamisesta ja ehdotus maksun päiväkohtaisen määrän korottamisesta perustuvat EY:n komission kanssa käytyihin epävirallisiin neuvotteluihin, joissa komissio on katsonut, ettei Suomi noudata edellä mainittuja polttoainemaksun valmisteveroja koskevia direktiivejä, kun se ei kattavasti ja tehokkaasti huolehdi sitä, että maantieliikenteessä käytetään polttoaineina niitä polttoaineita, joita edellä mainituissa direktiiveissä edellytetään käytettäväksi tähän tarkoitukseen.

Eräitä teknisiä tarkistuksia

Polttoainemaksusta annetussa laissa esiintyy ajoneuvohallintokeskuksen sijasta tämän viranomaisen aikaisempi nimi Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallintokeskus. Tämä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan nykyistä nimitystä. Lain 13 ja 15 §:ssä viitataan viivästyskorkoon ja jäämämaksuun, vaikka näitä koskeva lainsäädäntö on sittemmin muutunut. Viittaukset ehdotetaan saatettavaksi koskemaan 1 päivänä joulukuuta 1996 voimaan tullutta veronlisäyksestä ja viivekorosta annettua lakia (1556/1995).

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole ennakoitavissa olevia taloudellisia vaikutuksia. Vuonna 1996 polttoainemaksua pantiin maksuun yhteensä noin 2,2 miljoonaa markkaa. Polttoainemaksun määrän korottamisen ei kuitenkaan arvioida lisäävän veron tuottoa. Jokin määrä ulkomailla rekisteröityjä henkilöautoja siirtynee käyttämään kevyen polttoöljyn sijasta dieselöljyä, mikä hieman lisää polttoaineiden valmisteveron tuottoa. Tarkempaa arviota verotuoton lisäyksestä ei kuitenkaan ole tehtävissä.

3. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Soveltamisala.* Lain soveltamisala ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös henkilöautot. Siten polttoainemaksun alaisia tulisivat olemaan henkilö-, paketti-, kuorma- ja linja-autot.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan ajoneuvon luokitukseen sovelletaan, mitä siitä säädetään tieliikennelain (267/1981) nojalla. Tätä periaatetta on tähänkin asti noudatettu Suomessa rekisteröityjen ajoneuvojen kohdalla. Muualla kuin Suomessa rekisteröidyt ajoneuvot luokitus rekisteröintimaassa on joissakin yksityiskohdissa voinut poiketa täällä voimassa olevasta, jolloin saattaa syntyä epätietoisuutta, sovelletaanko Suomen vai rekisteröintimaan luokitusäännöksiä. Jotta käytännöstä muodostuisi yhtenevä, ehdotetaan muualla kuin Suomessa rekisteröidyt ajoneuvot kuuluviksi siihen ajoneuvojen luokkaan, johon ajoneuvo luettaisiin, jos ajoneuvo rekisteröitäisiin Suomessa.

2 §. *Polttoainemaksun.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä nyt oleva maininta, jonka mukaan polttoainemaksua kannetaan polttoaineveroa vastaavana verona, poistettaisiin. Maininta on laissa sen korostamiseksi, että polttoainemaksu on kulutusveron luonteinen vero. Muun muassa polttoainemaksun tason korostusesitys huomion ottaen tällainen maininta ei vastaa vallitsevaa tilannetta.

3 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä ehdotetaan maininta Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksiköstä muutettavaksi ajoneuvohallintokeskukseksi.

4 §. *Polttoainemaksun määrääminen.* Pykälän 2 momentissa säädetään muun muassa, että enimmäisaika, jolta polttoainemaksu pannaan yhdellä kertaa maksuun, on 60 päivää. Liittyen siihen, että veron määrä päivältä ehdotetaan korotettavaksi, ehdotetaan, että enimmäisajaksi säädettäisiin 20 päivää.

5 §. *Polttoainemaksun määrä.* Polttoainemaksun määriä ehdotetaan yleisperusteluihin viitaten korotettavaksi. Ajoneuvoista, joista tähän asti on kannettu polttoainemaksua, maksun määrä ehdotetaan yleisperusteluihin viitaten korotettavaksi kolminkertaiseksi. Siten pakettiauton vero olisi 1 500 markkaa päivältä, linja-auton vero 2 000 markkaa päivältä ja kuorma-auton vero 3 000 markkaa päivältä. Henkilöauton veroksi ehdotetaan 1 000 markkaa päivältä.

13 §. *Maksuaika.* Pykälässä oleva viittaus veron viivästyskorosta ja jäämämaksusta annettuun lakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi edellä mainitun lain vuoden 1997 alusta korvanneeseen lakiin veronlisäyksestä ja viivekorosta. Polttoainemaksun suorittamatta jättämisestä eräpäivän jälkeen kannettavat seuraamukset tulisivat siten laskettavaksi samojen perusteiden mukaisesti, joita yleisesti noudatetaan muussakin verotuksessa.

15 §. *Veronhuojennus ja maksulykkäys.* Pykälässä oleva maininta viivästyskoron ja jäämämaksun huojentamismahdollisuudesta ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan edellisen pykälän kohdalla käsiteltyä lain muutosta, jolloin pykälässä mainittaisiin mahdollisuus viivekoron huojentamiseen.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi. Lakia sovellettaisiin ajoneuvoihin, joiden käyttö polttoainemaksun suorittamisvelvollisuuden aiheuttavalla polttoaineella tapahtuu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

polttoainemaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan polttoainemaksusta 13 päivänä huhtikuuta 1993 annetun lain (337/1993) 1 §, 2 §:n 1 momentti, 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §, 13 §:n 2 momentti ja 15 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 15 §:n 1 momentti laissa 620/1994, seuraavasti:

1 §

Sovellettamisala

Tässä laissa säädetään dieselmoottorilla varustetussa ajoneuvossa dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käytöstä valtiolle suoritettavasta polttoainemaksusta.

Tätä lakia sovelletaan Suomessa ja muussa maassa rekisteröityyn tai rekisteröimättömänä Suomessa käytettävään ajoneuvoon. Ajoneuvojen luokitukseen sovelletaan, mitä siitä säädetään tieliikennelain (267/1981) nojalla.

2 §

Polttoainemaksu

Henkilö-, paketti- kuorma- ja linja-autosta, jossa käytetään polttoaineena dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta, kannetaan polttoainemaksua.

3 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos 1 §:ssä tarkoitettua ajoneuvoa ryhdytään käyttämään dieselöljyä lievemmin verotetulla polttoaineella, ajoneuvon omistaja tai haltija on velvollinen ilmoittamaan siitä ajoneuvohallintokeskukselle ennen tällaisen polttoaineen käyttöä. Maahan tuotavasta ajoneuvosta ilmoitus voidaan tehdä myös tulliviranomaiselle.

4 §

Polttoainemaksun määrääminen

Jos ajoneuvossa havaitaan muuna kuin ilmoitettuna aikana käytettävän dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta, poltto-

ainemaksu kannetaan niin monelta päivältä, jona ajoneuvo on käytön toteamiseen mennessä yhtäjaksoisesti ollut Suomessa, kuitenkin enintään 20 päivältä kerrallaan. Jos ajoneuvosta on määrätty polttoainemaksua, aika luetaan enintään edellisen verojakson jälkeisestä päivästä. Jos ajoneuvon maahan tuonnin ajankohtaa ei voida selvittää, polttoainemaksu pannaan maksuun vähintään kymmeneltä päivältä.

5 §

Polttoainemaksun määrä

Polttoainemaksun määrä on henkilöautosta 1 000 markkaa päivältä, pakettiautosta 1 500 markkaa päivältä, linja-autosta 2 000 markkaa päivältä ja kuorma-autosta 3 000 markkaa päivältä.

13 §

Maksuaika.

Jos polttoainemaksua ei makseta 1 momentissa säädettyssä määräajassa, maksuvelvolliselta peritään veronlisäyksestä ja viivekorosta annetussa laissa (1556/1995) säädettyjen perusteiden mukaan laskettava viivekorke.

15 §

Veronhuojennus ja maksunlykkäys

Verohallitus voi hakemuksesta erityisistä syistä myöntää määräämillään ehdoilla vapautuksen polttoainemaksun ja viivekoron sekä lykkäyksen vuoksi suoritettavan koron maksamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ajoneuvoihin, joiden

käyttö polttoainemaksun suorittamisvelvollisuuden aiheuttavalla polttoaineella tapahtuu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 30 päivänä tammikuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Jouko Skinnari

Laki

polttoainemaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan polttoainemaksusta 13 päivänä huhtikuuta 1993 annetun lain (337/1993) 1 §, 2 §:n 1 momentti, 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §, 13 §:n 2 momentti ja 15 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 15 §:n 1 momentti laissa 620/1994, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään dieselmoottorilla varustetussa paketti-, kuorma-, linja-autossa dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käyttämisestä suoritettavasta polttoainemaksusta.

Tätä lakia sovelletaan Suomessa ja ulkomailla rekisteröityyn tai rekisteröimättömänä Suomessa käytettävään 1 momentissa tarkoitettuun ajoneuvoon.

2 §

Polttoainemaksu

Edellä 1 §:ssä tarkoitettua ajoneuvosta, jossa käytetään polttoaineena dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta, kannetaan polttoaineveroa vastaavana verona polttoainemaksua.

3 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos 1 §:ssä tarkoitettua ajoneuvoa ryhdytään käyttämään dieselöljyä lievemmin verotetulla polttoaineella, ajoneuvon omistaja tai haltija on velvollinen ilmoittamaan siitä Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikölle ennen tällaisen polttoaineen käyttöä. Maahan tuotavasta ajoneuvosta ilmoitus voidaan tehdä myös tulliviranomaiselle.

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään dieselmoottorilla varustetussa ajoneuvossa dieselöljyä lievemmin verotetun polttoaineen käytöstä valtiolle suoritettavasta polttoainemaksusta.

Tätä lakia sovelletaan Suomessa ja muussa maassa rekisteröityyn tai rekisteröimättömänä Suomessa käytettävään ajoneuvoon. Ajoneuvojen luokitukseen sovelletaan, mitä siitä säädetään tieliikennelain (267/1981) nojalla.

2 §

Polttoainemaksu

Henkilö-, paketti- kuorma- ja linja-autosta, jossa käytetään polttoaineena dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta, kannetaan polttoainemaksua.

3 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos 1 §:ssä tarkoitettua ajoneuvoa ryhdytään käyttämään dieselöljyä lievemmin verotetulla polttoaineella, ajoneuvon omistaja tai haltija on velvollinen ilmoittamaan siitä ajoneuvohallintokeskukselle ennen tällaisen polttoaineen käyttöä. Maahan tuotavasta ajoneuvosta ilmoitus voidaan tehdä myös tulliviranomaiselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Polttoainemaksun määrääminen

Jos ajoneuvossa havaitaan muuna kuin ilmoitettuna aikana käytettävän dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta, polttoainemaksu kannetaan niin monelta päivältä, jona ajoneuvo käytön toteamiseen mennessä on yhtäjaksoisesti ollut Suomessa, kuitenkin enintään 60 päivältä kerrallaan. Jos ajoneuvosta on määrätty polttoainemaksua, aika luetaan enintään edellisen verojakson jälkeisestä päivästä. Jos ajoneuvon maahan tuonin ajankohtaa ei voida selvittää, polttoainemaksu pannaan maksuun vähintään kymmeneltä päivältä.

5 §

Polttoainemaksun määrä

Polttoainemaksun määrä on pakettiautosta 500 markkaa päivältä, kuorma-autosta 1 000 markkaa ja linja-autosta 750 markkaa päivältä.

Jos ajoneuvossa havaitaan muuna kuin ilmoitettuna aikana käytettävän dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta, polttoainemaksu kannetaan niin monelta päivältä, jona ajoneuvo on käytön toteamiseen mennessä yhtäjaksoisesti ollut Suomessa, kuitenkin enintään 20 päivältä kerrallaan. Jos ajoneuvosta on määrätty polttoainemaksua, aika luetaan enintään edellisen verojakson jälkeisestä päivästä. Jos ajoneuvon maahan tuonin ajankohtaa ei voida selvittää, polttoainemaksu pannaan maksuun vähintään kymmeneltä päivältä.

5 §

Polttoainemaksun määrä

Polttoainemaksun määrä on henkilöautosta 1 000 markkaa päivältä, pakettiautosta 1 500 markkaa päivältä, linja-autosta 2 000 markkaa päivältä ja kuorma-autosta 3 000 markkaa päivältä.

13 §

Maksuaika

Jos polttoainemaksua ei makseta 1 momentissa säädettyssä määräajassa, maksuvelvolliselta peritään veron viivästyskorosta ja jäämämaksusta annetussa laissa (145/1976) säädettyjen perusteiden mukaan laskettava viivästyskorko ja jäämämaksu.

15 §

Veronhuojennus ja maksunlykkäys

Verohallitus voi hakemuksesta erityisistä syistä myöntää määräämillään ehdoilla vapautuksen polttoainemaksun, viivästyskoron ja jäämämaksun sekä lykkäyksen vuoksi suoritettavan koron maksamisesta.

Jos polttoainemaksua ei makseta 1 momentissa säädettyssä määräajassa, maksuvelvolliselta peritään veronlisäyksestä ja viivekorosta annetussa laissa (1556/1995) säädettyjen perusteiden mukaan laskettava viivekorko.

15 §

Veronhuojennus ja maksunlykkäys

Verohallitus voi hakemuksesta erityisistä syistä myöntää määräämillään ehdoilla vapautuksen polttoainemaksun ja viivekoron sekä lykkäyksen vuoksi suoritettavan koron maksamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

*Lakia sovelletaan ajoneuvoihin, joiden
käyttö polttoainemaksun suorittamisvelvolli-
suuden aiheuttavalla polttoaineella tapahtuu
lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.*
